

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

11. april 2011

SVAR PÅ UDVALGSSPØRGSMÅL

Eksisterende og foreslåede kvotemodeller for sikring af ligestilling mellem kønnene i EU's medlemslande

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Ligestillingsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 113 ad EUU alm. del af 9. marts 2011 vedrørende eksisterende og foreslåede kvotemodeller for sikring af ligestilling mellem kønnene i EU's medlemslande.

Lene Espersen

Europaudvalget
Christiansborg
1240 København K

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 22 68 85 65
lige@lige.dk
www.lige.dk

Europaudvalget har i brev af 9. marts 2011 stillet mig følgende spørgsmål 113 alm. del, som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Niels Helveg Petersen (RV).

Ligestillingsafdelingen

Dato:

J nr. 2011 - 1387

/ANSMO

Spørgsmål 113

Ministeren bedes redegøre for eksisterende og foreslåede kvotemodeller for sikring af ligestilling mellem kønnene i EU's medlemslande.

Svar

Den følgende oversigt bygger på indberetninger fra de danske ambassader i de 26 andre EU-lande ud over Danmark. I nedenstående gennemgang omtales kun de lande, hvor spørgsmålet om kvoter iflg. indberetningerne er eller har været tydeligt på dagsordenen. I de øvrige medlemsstater er temaet iflg. indberetningerne ikke på dagsordenen, men det vides ikke, om det skyldes en generel modstand mod kvoter i de pågældende lande.

Belgien

I Belgien findes der for indværende ingen lovgivning på området, men et lovforslag, der præsenteres for det belgiske parlament den 30. marts 2011, omfatter dels en ændring af belgisk lovgivning af 21. marts 1991 (der regulerer en reform af visse offentlige virksomheder), dels en ændring af den belgiske Civillovgivning.

Hvad angår forslaget til ændring af lov af 21.3.1991, går det ud på at indsætte en paragraf, hvis ordlyd er: *"Bestyrelsen og ledelseskomitéen i offentlige virksomheder beskrevet i art. 1, par. 4, skal sammensættes således, at mindst 1/3 af medlemmerne består af et andet køn end det køn, som repræsenteres af de øvrige medlemmer."*

Hvad angår den belgiske Civillov, forudses i lovforslaget, at en paragraf med følgende ordlyd indsættes: *"For børsregistrerede virksomheder ... skal mindst 1/3 af bestyrelsesmedlemmerne være af andet køn end det køn, som repræsenteres af de øvrige medlemmer."*

Lovforslaget indeholder ikke beskrivelser af sanktioner i tilfælde af manglende efterlevelse. Lovforslaget indeholder en overgangsperiode på 5 år.

Estland

I Estland er den siddende regering imod kvoter. Iblandt oppositionspartierne har det største oppositionsparti, Centerpartiet, ikke nævnt spørgsmålet om kvoter, mens et andet oppositionsparti, Det estiske socialdemokrati, ønsker minimum 40 % kvinder i alle politiske og private bestyrelser, men det fremgår ikke, om det skal opnås ved lov eller på frivillig basis.

Finland

Finland har ingen regler for kvoter for kvinder i private selskabers bestyrelser. Der er alene tale om, at regeringen har opfordret den private sektor til at øge andelen af kvinder i bestyrelser. Der har været en mærkbar stigning i antallet af kvinder i finske børsnoterede virksomheders bestyrelser de seneste år: Fra 12 % i 2008 til 17 % i 2010. Der findes pt. ingen lovgivningstiltag i Rigsdagen eller overvejelser i regeringen med sigte på at opstille kønskvoter for bestyrelser i den private sektor.

Hvad angår den offentlige sektor, skal kvinder og mænd være repræsenteret med mindst 40 % i statslige og kommunale udvalg, delegationer, direktioner m.v., med mindre særlige forhold taler for noget andet. Kønskvoteringen gælder ikke for organer, som besættes ved offentlige valg. Der findes ingen formelle sanktionsmuligheder, såfremt et udvalg el. lign. ikke lever op til kønskvoteringen. Spørgsmålet vil i givet fald skulle behandles som en politisk sag.

Frankrig

Frankrig bekendtgjorde i januar 2011 sin lov om kvoter for kvinder i bestyrelser og tilsynsråd for børsnoterede selskaber og offentlige virksomheder.

Loven har som sine væsentligste træk, at indenfor tre år efter lovens bekendtgørelse skal de berørte virksomheder bestå af 20 procent kvinder. Og seks år efter bekendtgørelsen af loven skal andelen af kvinder i ledende organer være nået 40 procent.

Hvad angår sanktionsmuligheder, resulterer manglende overholdelse af kvoterne i ugyldighedskendelse af udnævnelser (undtagen for kvinder). Et ændringsforslag, der blev sendt til afstemning i Nationalforsamlingen omkring annullering af afgørelser i bestyrelser i tilfælde af manglende overholdelse af kvoterne, blev dog taget ud efter behandlingen i Senatet. Endvidere er finansielle sanktioner også planlagt, herunder muligheden for en midlertidig suspension af honorarer for deltagelse i bestyrelser.

Italien

I Italien eksisterer der på nuværende tidspunkt ingen regulering vedrørende kvoter for kvinder i bestyrelser, men et lovforslag herom forventes vedtaget i Senatet inden for et par måneder. Deputeretkammeret har allerede godkendt lovforslaget.

Af lovforslaget fremgår det, at der blandt bestyrelsesmedlemmerne gradvist skal reserveres flere poster til "det køn, der er i mindretal". I den første mandatperiode (2012-2015) vil det således dreje sig om en femtedel af bestyrelsesposterne, hvorefter kvoten vil stige til en tredjedel i de to følgende mandatperioder (2015-2018/2018-2021). Reguleringen vil udelukkende være gældende for tre mandatperioder, hvorefter det er håbet, at det større antal af kvinder i bestyrelserne efterfølgende vil fortsætte naturligt uden behov for fortsat lovgivning.

Hvad angår sanktionsmuligheder, vil virksomheder, der ikke respekterer de fastsatte kvoter, få en advarsel og fire måneder til at rette ind i henhold til lovgivningen. Herefter vil virksomheder, der fortsat ikke efterlever lovgivningen, blive mødt med en økonomisk sanktion, der vil ligge på mellem 100.000 og 1 mio. euro for børsnoterede virksomheder og mellem 20.000 og 200.000 euro for virksomheder med offentligt udpegede bestyrelser. De nærmere kriterier for fastsættelsen af de økonomiske sanktioner er endnu ikke blevet fastlagt.

Letland

I Letland findes der ikke kvoter for kvinder i bestyrelser, men der foregår en vis politisk diskussion af spørgsmålet. Dog anses indførelsen af kvoter for kvinder i bestyrelser ikke for at være særligt sandsynligt i Letland, blandt andet fordi enhver debat om kvoter vil føre til den mere følsomme diskussion om det store russiske mindretals inkludering i det lettiske samfund.

Luxemburg

Der er i Luxembourg ikke en regel om kvoter, men der foregår en udbredt debat om evt. indførelse af kvoter. Den siddende regering har indledt konsultationer med arbejdsgiversiden og afventer deres tilbagemeldinger i april, på hvilken baggrund dialogen tages mere konkret op på ny. Tanken er at kigge på frivillige tiltag, men også at overveje lovgivning i forbindelse med bestyrelsesposter, såfremt der ikke ændres markant på tallene. En egentlig regeringsposition afventer disse konsultationer. Drøftelsen om kvoter pågår på tværs af partierne.

Nederlandene

I Nederlandene afventes Førstekammerets behandling af en bredere lovændring, der blandt andet inkluderer, at regeringen skal tilstræbe, at der er minimum 25-30 % kvinder i bestyrelserne i 2015. Der findes i lovforslaget en undtagelsesbestemmelse, der angiver, at der ikke følger sanktioner overfor virksomheder, der ikke lever op til kvoten. Årsagen til at kvoten ikke er nået, skal blot forklares i årsrapporten.

Arbejdsgivere gør sig – grundet undtagelsesbestemmelsen – angiveligt ikke mange bekymringer omkring forslaget. Fagforeningen FNV og Foreningen Kvinder og Rettigheder synes dog ikke indstillet på at lade det blive ved en uforpligtende regel. De overvejer at føre prøve-sager i tilfælde, hvor virksomheder undlader at udnævne et tilstrækkeligt antal kvinder på bestyrelsesposter. Da virksomheder skal have den nødvendige tid til at oplære kvinder til bestyrelsesposter, nævnes fra fagforeningssiden dog en termin på 4 år som værende rimelig.

Polen

I Polen eksisterer der ikke regler om kvoter. I regelsættet for børserne i Warszawa findes der dog anbefalinger om, at virksomhederne arbejder for "balance-rede proportioner" af kvinder og mænd i virksomhedernes ledelser og bestyrelser. Der findes ingen sanktionsmuligheder, hvis virksomhederne ikke efterlever denne anbefaling.

Hvad angår de politiske partiers holdning, er det største af regeringspartierne (PO) uafklaret, mens det mindste af regeringspartierne (PSL) er imod. Oppositionspartiet til venstre for regeringen (SLD) er for kvoter, mens oppositionspartiet til højre for regeringen (PiS) er imod. The Polish Congress of Women forventes at sætte fokus på temaet til efteråret 2011 med en kampagne for kvoter for kvinder i bestyrelser, hvilket forventes at sætte spørgsmålet højt på den politiske dagsorden.

Slovakiet

I Slovakiet finder der ikke kvoter for kvinder i bestyrelser og heller ikke forslag herom. Emnet er p.t. fraværende i den politiske debat, dog har den borgerlige Radicova-regering tidligere tilkendegivet, at den er modstander af kvoter.

Spanien

I Spanien vedtog kongressen i 2007 en lov om ligestilling, hvori der blandt andet indgår målsætninger om en ligelig fordeling af mænd og kvinder på en række områder, herunder i bestyrelser. Målsætningen var, at der inden for otte år skulle være ligelig fordeling i bestyrelserne. I loven er ligelig fordeling defineret som mellem 40 % og 60 %.

Der er ikke tilknyttet sanktioner til opfyldelsen af målsætningen, men opfyldelse af loven indgår som et kriterium i forbindelse med vurdering af private selskabers tilbud på offentlige udbud mv.

Storbritannien

Regeringen i Storbritannien vil ikke indføre kvoter for kvinder i bestyrelser, men fastholder muligheden, hvis der ikke sker fremskridt. Denne beslutning er påvirket af den såkaldte Lord Davies-rapport, hvorigennem det blandt andet anbefales, at der indføres skærpede krav til indholdet af årsberetninger fra børsnoterede virksomheders. Således at virksomhederne bør redegøre for deres mål for andelen af kvinder i bestyrelsen samt for, hvordan man vil nå disse mål. Man arbejder pt. på at omsætte disse forslag om krav til årsberetninger til lovgivning.

Endvidere opfordrer rapporten regeringen til at indlede et frivilligt samarbejde med større britiske virksomheder for derigennem at øge andelen af kvinder i bestyrelser. Kommissionen anbefaler de 100 største virksomheder på børserne i London en fælles målsætning på 25 pct. kvinder i bestyrelserne inden udgan-

gen af 2015, og regeringen diskuterer i øjeblikket med virksomhederne, hvordan dette kan implementeres.

Sverige

Rigsdagen i Sverige har netop afvist et forslag om at indføre en kvotering, således at både kvinder og mænd skal være repræsenterede med mindst 40 % i bestyrelserne hos de børsnoterede selskaber. Regeringen er imod kvotering, mens oppositionen (Miljøpartiet og Socialdemokraterne) gentagne gange har fremført lovforslag om indførelse af kvotering.

Socialdemokraterne forslår, at de selskaber, som ikke måtte leve op til kravet, vil blive pålagt en administrativ afgift på 150.000 SEK som betales til Bolagsverket (Selskabsstyrelsen) – denne er ens for alle selskaber uanset størrelse. Derimod vil man ikke, som i Norge, gøre det muligt at tvangsopløse selskaber der ikke lever op til lovgivningen.

Tyskland

I Tyskland fastslår regeringens koalitionsaftale fra oktober 2009, at andelen af kvinder i lederpositioner bør øges. Med henblik herpå vil regeringen fremlægge en plan særligt til forhøjelse af andelen af kvinder i bestyrelser og direktioner. I første omgang vil planen indeholde krav om rapportering samt transparente selvforpligtelser.

Udmøntningen af denne hensigtserklæring førte for få måneder siden til en intensiv offentlig debat mellem regeringens medlemmer. Arbejdsminister Ursula von der Leyen (CDU) støttede et forslag om en lovfæstet 30 %-kvote for virksomhedernes bestyrelser og direktioner, såfremt dette mål ikke inden en vis frist blev gennemført frivilligt. Forslaget blev støttet af oppositionen, men afvist af familieminister Kristina Schröder (CDU).

I begyndelsen af februar skar kansler Merkel (CDU) igennem og fastslog, at virksomhederne ville få endnu en chance til frivilligt at øge andelen af kvinder med henblik på at skabe fremskridt inden for en overskuelig tidsramme. Som næste skridt i denne proces afholdt familieministeren den 30. marts et møde med personalecheferne fra DAX-30 virksomhederne. I mødet deltog desuden justitsministeren, økonomiminister og arbejdsministeren.

Østrig

I Østrig findes der ikke kvoter for andelen af kvinder i private selskabers bestyrelser, men et såkaldt et frivilligt "Corporate Governance Codex", hvis formål blandt andet er at øge andelen af kvinder i bestyrelser.

Hvad angår offentlige virksomheder, har Forbundsregeringen netop besluttet at indføre kvoter for kvinder i statsejede/delvist statsejede virksomheder. I disse virksomheder skal kvindeandelen nå op på 25 pct. i 2013 og 35 pct. i 2018. Lovforslaget var et kompromis mellem ligestillingsminister, Gabriele Heinisch-Hosek (SPÖ), og erhvervsminister, Reinhold Mitterlehner (ÖVP).

Sanktionsmuligheder findes ikke i loven, men hvis ikke de 35 pct. er opnået i år 2018, har regeringen varslet nye lovtiltag på området.

Forbundskansler Werner Faymann (SPÖ) støtter tiltaget, men udtaler, at han først er tilfreds, når flere kvinder sidder i lederstillinger - og ikke kun i statsejede virksomheder. Hos oppositionspartierne hersker der delte opfattelser. Venstreorienterede Die Grünen, som går ind for kvindevoter på 50 pct. inden for alle områder, mener at forslaget ikke er vidtgående nok og beklager, at forslaget ikke omfatter de børsnoterede virksomheder. Højrepartiet BZÖ (stiftet af Jörg Haider) mener, at forslaget er "kvindenedværdigende."

Med venlig hilsen

Lykke Friis